

RMK RISKIDE HINDAMISE JUHEND

I. Üldsätted

1. Eesmärk

Käesoleva eeskirja ülesandeks on määrata kindlaks strateegiliste ja protsessiriskide ning keskkonnamõtjude hindamise põhimõtted RMK-s.

2. Riskide ja keskkonnamõtjude määratlemise, hindamise ja analüüsi eesmärgiks on:

- 2.1 sisekontrollisüsteemi tõhustamine
- 2.2 teabe andmine juhtidele eesmärkide saavutamist takistada võivate ohtude kohta;
- 2.3 soodsate ja ebasoodsate keskkonnamõtjude tuvastamine ja hindamine
- 2.3 määratletud riskide süsteemne käsitus ja analüüs;
- 2.4 analüüsi ja kriitiliste riskide määratlemise järel riskimaandamise meetmete kavandamine;
- 2.5 protsessis osalejate riskiteadlikkuse tõstmine ja riskimaandamise meetmetest tulenevate tööülesannete jaotamine.

3. Mõisted

Sisekontroll on organisatsiooni eesmärkide saavutamist toetav süstemaatiline tegevus, mille on kavandanud, teostanud ja mida hoiavad töös juhtkond ja muu personal, et anda põhjendatud kindlus organisatsiooni varade kaitstuse, tegevuste tulemuslikkuse ja tõhususe, finantsaruandluse usaldusväärsuse ning kohaldatavatele õigusaktidele ja regulatsioonidele vastavuse osas.

Sisekontrollisüsteem on organisatsiooni eesmärkide saavutamiseks loodud sisekontrollide kogum.

Risk on võimalik oht või sündmus, tegevus või tegevusetus, mille realiseerumine võib ohustada RMK eesmärkide saavutamist.

Keskkonnaaspekt on organisatsiooni tegevuste, toodete või teenuste element, mis võib keskkonnaga koosmõjus olla

Keskkonnamõtju on täielikult või osaliselt organisatsiooni keskkonnaaspektidest tulenev mistahes soodne või ebasoodne muutus keskkonnas.

Jääkrisk on riski tase pärast juhtkonna poolt kehtestatud kontrollimeetmete juurutamist ja käivitamist, asutuse juhtide poolt aktsepteeritav riskitase, mis on kulude otstarbeka kasutamise seisukohalt optimaalne;

Tõenäosus on riski võimalus või tekkimise tõenäosus väljendatuna numbriliselt või sõnaliselt.

Mõju on riski realiseerumisest tulenevad tagajärjed organisatsioonile väljendatuna numbriliselt, sõnaliselt või rahalises ulatuses.

II. Riskide ja arenguvõimaluste hindamine

4. Strateegiliste riskide ja arenguvõimaluste hindamine

4.1 Strateegilisi riske ja arenguvõimalusi hinnatakse RMK arengukava koostamise käigus. Riskide hindamisel keskendutakse strateegilisi eesmärke ohustada võivatele riskidele.

4.2 Strateegiliste riskide hindamist viib läbi RMK juhatus.

4.3 Strateegiliste arenguvõimaluste määratlemisel sõnastatakse RMK arengukava eesmärkide kõige olulisemad positiivsed mõjud organisatsiooni arengule.

4.4 Strateegiliste riskide hindamisel määratletakse RMK arengukavast tulenevate strateegiliste eesmärkide saavutamist ohustada võivad kõige olulisemad riskid ja nende riskide maandamiseks rakendatavad võimalikud meetmed (Lisa 1).

5. Protsesside riskide hindamine

5.1 Riskide hindamisel võetakse arvesse kõik antud protsessi mõjutada võivad riskid: äri/tururisk, üldjuhtimisrisk, ebapiisava sisekontrolli risk, personalirisk, juriidiline risk, korruptsioonirisk, finantsrisk, varalise kahju risk, keskkonnarisk, pettuse risk, tehingute teostamise risk, dokumendihalduse ja teabekaitse risk, koostööpartnerite risk, info- ja kommunikatsioonirisk, töökeskkonna risk, IT risk, mainerisk jm.

5.2 Esmane protsesside riskide määratlemine ja hindamine viiakse läbi protsessiskeemide koostamisel.

5.3 Regulaarse iga-aastase protsessiskeemide ülevaatuse või skeemide muutmise käigus vaatab protsessi omanik üle protsesside riskide viimase hindamise tulemused ja otsustab uue riskihindamise vajaduse

5.4 Protsesside riskide määratlemist ja hindamist juhivad RMK juhatuse liikme või struktuuriüksuse juhi poolt määratud protsessi omanikud.

5.5 Protsesside riskide hindamiskriteeriumid jagunevad viie (5) punkti skaalas alljärgnevalt:

Mõju, kui risk / probleem realiseerub

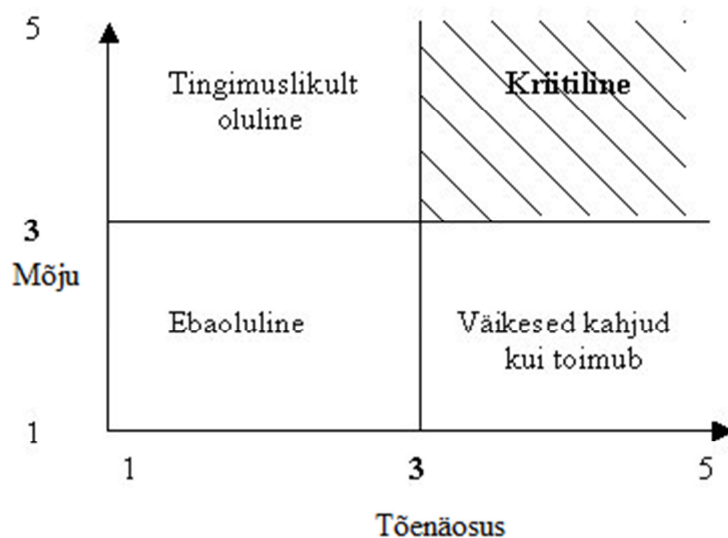
Hinnangu määratlus mõjule	Hinnangu arvuline väljendus
Täielik mõju (toob kaasa peaaegu katastroofilise mõju organisatsiooni/asutuse eesmärkide saavutamisele)	5
Suures osas mõjutab	4
Osaline mõju (kaasnevad kulud/kahjud kindlas, teadaolevas summas)	3
Ebapiisav mõju	2
Puudub mõju (ei oma mingit mõju organisatsiooni/asutuse eesmärkidele)	1

Tõenäosus, et risk / probleem realiseerub või on juba toimunud sarnaseid olukordi

Hinnangu määratlus tõenäosusele	Hinnangu arvuline väljendus
Kindel (kindel sündmus)	5
Tõenäoline	4
Võimalik	3
Ebatõenäoline	2
Mittearvestatav (ei juhtu kunagi)	1

5.6 Riske määratletakse ja hinnatakse sarnaste põhimõtete alusel töögrupis toimuva ühise arutelu käigus. Iga osaleja hinnang riski mõju ja tõenäosuse kohta kantakse tabelisse. Seejärel arvutatakse kõigi riskihindamise tulemuste aritmeetiline keskmine eraldi riski mõju ja tõenäosuse kohta (Lisa 2).

5.7 Riskide hindamistulemuste põhjal valitakse tabelist kriitilised riskid, kasutades järgnevat graafikut:

5.8 Aktsepteeritav riskitase ehk jääkrisk on 3,0. Kõik riskid, mis ületavad nii mõju kui ka tõenäosuse osas selle taseme, on kriitilised ja neile tuleb kavandada maandamismeetmed.

5.9 Riskide maandamismeetmete puhul sõnastatakse, soovitavalt mõõdetaval kujul, rakendatava meetme kirjeldus, meetme eest vastutaja ja tähtaeg.—Vajaliku(d) meetme(d) kavandab protsessi omanik ning kirjeldab need protsessiriskide hindamise tabeli osana (Lisa 2).

Samuti võib protsessiomanik kavandada maandamismeetmed neile riskidele, mille riskiaste jääb alla kriitilise riski piiri, kuid mille mõju või tõenäosuse astme suurus tingib protsessiomaniku arvates siiski sisekontrollimeetmete rakendamise vajalikkuse.

5.10 Protsesside riskide hindamine toimub protsessi omaniku poolt määratud juhtudel, kuid mitte harvem, kui kord kolme aasta jooksul.

5.11 Läbiviidud riskihindamise tulemused säilitatakse:

5.11.1 Strateegiliste riskide kohta DHS-is sarjas 1-42.1 „RMK strateegiliste riskide dokumentatsioon“

5.11.2 Protsesside riskide kohta DHS-is sarjas 1-42.2 „RMK protsesside riskide dokumentatsioon“.

5.12 Protsessi omanik esitab protsesside riskide hindamise tabelid tegevusvaldkonna või struktuuriüksuse juhile kinnitamiseks.

III. Keskkonnamõjude hindamine

6. Keskkonnamõjude hindamised jagunevad järgmiselt:

6.1 korralised keskkonnamõjude hindamised

6.2 erakorralised keskkonnamõjude hindamised.

7. Keskkonnamõjude korraline hindamine

7.1 RMK-s igapäevaselt tehtavate tegevuste (protsesside) osas hinnatakse keskkonnamõjud protsesside loetelude alusel. Keskkonnamõjude hindamise käigus lisatakse protsesside loeteludesse vajadusel tegevusi, mida ei teosta RMK, kuid mis võivad mõjutada või mõjutavad RMK-d (näiteks metsaaluste prahistamine)

7.2 Keskkonnamõjude korralised hindamised toimuvad iga kolme aasta järel aasta esimese poolaasta jooksul.

7.3 RMK-s viiakse korralised keskkonnamõjude hindamised läbi järgmistes tegevusvaldkondades ja struktuuriüksustes:

7.3.1 Maakasutuse tegevusvaldkond

7.3.2 Metsamajanduse tegevusvaldkond

7.3.3 Metsakorralduse tegevusvaldkond

7.3.4 Külastuskorralduse tegevusvaldkond

7.3.5 Taimla- ja seemnemajanduse tegevusvaldkond

7.3.6 Looduskaitse tegevusvaldkond

7.3.7 Kinnisvaraosakond

7.4 Keskkonnamõjude korralise ja erakorralise hindamise protsessi koordineerib keskkonna- ja kvaliteedispetsialist.

7.5 Keskkonnamõjude hindamisel võetakse aluseks järgmine RMK keskkonnaaspektide nimekiri:

7.5.1 Emissioon atmosfäär

7.5.2 Emissioon pinnasesse

7.5.3 Emissioon vette

7.5.4 Jäätmete teke (v.a ohtlikud jäätmed)

7.5.5 Ohtlike jäätmete teke

7.5.5 Mõju metsakoosluse/ populatsiooni tervislikule seisundile

7.5.6 Mõju metsa bioloogilisele mitmekesisusele majandatavas metsas

7.5.7 Mõju kaitstava loodusobjekti seisundile

7.5.8 Mõju maastikule

7.5.9 Mära

7.5.10 Loodusressursside kasutamine

7.6 Keskkonnamõjude hindamine toimub seminari vormis. Seminarile kutsutakse vastava tegevusvaldkonna juhi poolt osalema sobiv arv sobiva kvalifikatsiooniga töötajaid oma tegevusvaldkonnast. Keskkonna- ja kvaliteedispetsialisti soovitusel kaasatakse hindamisseminaridele vajadusel looduskaitseosakonna töötajaid.

7.7 Keskkonnamõjude hindamisseminaril valitakse konsensuslikult tegevusvaldkonna protsesside nimekirjast välja sobiv arv selliseid protsesse, mis seminaril osalejate arvates

omavad olulist keskkonnamõju. Protsesside valikul peetakse samaaegselt silmas võimalikku keskkonnamõju nii tavaolukorras, kui häireolukorras.

7.7.1 Tavaolukorra all mõistetakse seda, et tegevused kulgevad täpselt etteantud reeglite järgi ning kõrvalekaldeid neist ei esine. Näiteks mootorsae tankimisel ei valgu kütust ega õli maha, metsatehnikal hüdrovoolikud ei purune.

7.7.2 Hindamisel analüüsitakse komplekselt tegevuse keskkonnamõju olemust: lokaalsust, kestust, tegevuse orienteeruvaid mahte.

7.7.3 Tegevusi, mida ei teosta RMK, kuid mis võivad mõjutada või mõjutavad RMK-d, käsitletakse RMK jaoks tavaolukorrana. Näiteks see, et metsaaluseid mingil määral pahistatakse on RMK jaoks tavaolukord, millel on oma keskkonnamõju.

7.7.4 Häireolukordade all mõistetakse seda, kui tegevuse läbiviimisel esineb või võib esineda kõrvalekaldeid kehtestatud reeglitest isegi juhul, kui need kõrvalekalded ei vii, aga võivad viia, õnnetuseni (hädaolukorrani). Väga suure mõjuga häireolukorda võib käsitleda hädaolukorrana.

7.7.5 Häireolukordade puhul peetakse hindamisel silmas protsessiga seotud häireolukordade tekkimise tõenäosust ja häireolukordade tekkimisel sellega kaasnevat negatiivset keskkonnamõju.

7.7.6 Tegevuste korral, mida ei teosta RMK, kuid mis võivad mõjutada või mõjutavad RMK-d, käsitletakse RMK jaoks häireolukorrana. Näiteks jäätmete sattumine metsa, mis kutsub või võib kutsuda esile tavalisest suurema keskkonnareostuse.

7.8 Igat valitud protsessi hinnatakse eraldi, määratledes esmalt antud protsessiga seostuvad olulisemad negatiivsed keskkonnaaspektid. Keskkonnaaspektide valik toimub p 7.5 toodud nimekirjast.

7.9 Oluliste positiivsete keskkonnaaspektide määratlemiseks valitakse tegevusvaldkonna protsesside nimekirjast võimalikku positiivset keskkonnamõju omavad protsessid ja sõnastatakse lühidalt vabas vormis nimetatud protsesside positiivse keskkonnaaspekti olemus.

7.10 RMK olulise keskkonnamõjuga protsessid ja nendega seotud keskkonnaaspektid salvestatakse dokumendihaldussüsteemi sarja „1-42.3“ ja kinnitatakse kinnitusmärkega tegevusvaldkonna juhi poolt.

8. Erakorralised keskkonnamõjude hindamised

8.1 Iga-aastaselt keskkonnajuhtimissüsteemi juhtkonnapoolsel ülevaatusel annab RMK juhatus hinnangu oluliste keskkonnamõjudega tegevuste adekvaatsusele ning juhul, kui RMK keskkonnavaline olukord on muutunud, annab korralduse keskkonnamõjude erakorralise hindamise läbiviimiseks. Erakorraline hindamine viiakse läbi vastavalt käesoleva juhendi punktile 7.